

KYMENLAAKSON ARJEN TURVALLISUUSOHJELMA 2024-2025

Täydentää Kymenlaakson maakunnallista hyvinvointikertomusta ja hyvinvointisuunnitelmaa vuoteen 2025.

Perustuu paikallisen ja alueellisen turvallisuussuunnittelun kansallisiin linjauksiin, valtioneuvoston selontekoon sisäisestä turvallisuudesta (2021), valtioneuvoston hyvinvoinnin, terveyden ja turvallisuuden periaatepäätökseen 2030 ja sen toimeenpanosuunnitelmaan, Kymenlaakson kansalliseen riskiarvioon 2023, Petteri Orpon hallitusohjelmaan ja Kymenlaakson laajaan arjen turvallisuuden kertomusosaan 2022

Valmistellut: Kymen Turvan nimeämä työryhmä

VALMISTELUTYÖRYHMÄN KOKOONPANO:

Kymenlaakson kuntien edustus

Kymenlaakson pelastuslaitos

Kaakkois-Suomen poliisi

Rajavartiolaitos (Kaakkois- Suomen rajavartiosto ja Suomenlahden merivartiosto).

Kaakkois-Suomen Ely- keskus

Puolustusvoimat

Kymenlaakson ensi- ja turvakotiyhdistys ry

Kymenlaakson hyvinvointialue (lähisuhdeväkivallan ehkäisy ja päihde- ja mielenterveystyö)

TAVOITE/ TOIMEKSIANTO:

- Kymen Turva- verkosto toimii ohjelmatyön toimeksiantajana ja valmistelun ohjausryhmänä.
- Työryhmä on Kymen Turva- verkoston nimeämä.
- Työryhmän tehtävänä on koota alueellisen turvallisuusohjelman pohjaksi alueellista hyvinvointisuunnitelmaa mukailevat painopistealueet ja toimenpiteet, joihin yhdessä kuntien, hyvinvointialueen ja viranomaisten yhteistyöllä sitoudumme.
- Nostot tehdään vuonna 2022 valmistuneen arjen turvallisuusohjelman laajan kertomusosan 2022 tilannekuvan ja indikaattoreiden perusteella.
- Voimassaolevat ohjelmat ja strategiat päivitetään suhteessa kertomusosaan.
- Painopisteet ja toimenpiteet kattavat vuodet 2024-2025.
- Kokonaisuudesta muodostuu Kymenlaakson arjen turvallisuusohjelma (2024-2025).
- Kymen Turva pyytää kunnilta ja alueellisilta vaikuttamistoimielimiltä lausunnot valmistelun edetessä.
- Kymen Turva nimeää ohjelmalle seurantaryhmän, joka laatii seurantaraportin.
- Seurantaraportti annetaan vuosittain tiedoksi viranomaisille, kuntiin ja hyvinvointialueelle.

TAUSTAA

TURVALLISUUSOHJELMATYÖLLE

Sisäisen turvallisuuden strategia on tiekartta, jonka avulla Suomesta tulee olla maailman turvallisim maa. Valtioneuvosto on vuonna 2017 hyväksynyt Suomen sisäisen turvallisuuden strategian.

Kuva: Sisäisen turvallisuuden strategian tavoitteet, Valtioneuvosto / Sisäministeriö, 2017

TAUSTAA MAAKUNNALLISELLE TURVALLISUUSOHJELMATYÖLLE

Sisäministeriö on vuonna 2019 julkaissut sisäisen turvallisuuden strategian mukaiset paikallisen ja alueellisen turvallisuustyön linjaukset. Linjauksissa todetaan seuraavaa:

*”Turvallisuussuunnittelu on **pitkäjänteinen, järjestelmällinen ja koordinoitu** prosessi paikallis- tai aluetason turvallisuuskysymysten ratkaisemiseksi **eri toimijoiden yhteistyönä.**”*

Arjen suurimpien turvallisuusongelmien taustalta löytyy lähes aina hyvinvointiin ja terveyteen liittyviä haasteita. Arjen turvallisuutta voidaan parantaa tehokkaimmin parantamalla kuntalaisten hyvinvointia ja terveyttä. Tästä syystä turvallisuusohjelma on kiinteä osa alueen hyvinvointityötä.

MISTÄ KOOSTUU ARJEN TURVALLISUUS?

Kuva: Sisäisen turvallisuuden arvoketju ja turvallisuussuunnittelun liittymäpinta hyvinvointi- ja terveystyöhön, Sisäministeriö, 2019

SELONTEKO SISÄISESTÄ TURVALLISUUDESTA 2021

Sisäisen turvallisuuden selonteko painottaa vahvasti arjen turvallisuutta. Sen mukaan Suomi on maailman turvallisimaa maa. Selonteon tavoitteena on varmistaa sisäisen turvallisuuden kehittyminen edelleen niin, että Suomi on tulevaisuudessa entistä turvallisempi maa kaikille ihmisille ja ihmisryhmille. Suomen sisäisen turvallisuuden politiikka perustuu ensisijaisesti ennaltaehkäisyyn. Turvallisuuden tunne on tärkeä osa sisäistä turvallisuutta ja vahva kokemus turvallisuudesta suojaa yhteiskuntaa myös uudenlaisilta turvallisuusuhkilta.

Tavoitetta toteutetaan siirtämällä viranomaisten toiminnan painopistettä korjaavista palveluista ennaltaehkäisyyn, pitämällä luottamus sisäisen turvallisuuden toimijoihin korkeana kaikissa väestöryhmissä ja turvaamalla, että hätätilanteessa apua on saatavilla nopeasti koko maassa. Turvallisuusongelmia ennaltaehkäistään laajassa yhteistyössä. Rikoksia paljastetaan ja selvitetään tehokkaasti sekä tuloksellisesti. Kansallisen turvallisuuden uhat tunnistetaan ja torjutaan. Suomi toimii aktiivisesti ja ennakoivasti sisäiseen turvallisuuteen liittyvässä kansainvälisessä yhteistyössä. Laadukkaat sisäisen turvallisuuden palvelut edellyttävät riittäviä voimavaroja.

VALTIONEUVOSTON PERIAATEPÄÄTÖS HYVINVOINNIN, TERVEYDEN JA TURVALLISUUDEN EDISTÄMISESTÄ 2021-2030

Hyvinvoinnin, terveyden ja turvallisuuden edistäminen 2030 periaatepäätöksellä linjataan niitä toimia, joilla suomalaisten hyvinvoinnin ja terveyden eriarvoisuus saadaan vähenemään vuoteen 2030 mennessä.

*"Kun yhteiskunta muuttuu, tarvitaan uudenlaisia ratkaisuja, joilla **hyvinvointia, terveyttä ja turvallisuutta** edistetään kaikissa elämänvaiheissa ja –tilanteissa usein erilaisin toimenpitein. Vaikuttavimmat toimenpiteet ovat sellaisia, joita tehdään samaan aikaan eri suunnista ja joilla on sama tavoite. **Poikkihallinnollinen ja monitoimijainen yhteistyö sekä ihmisten osallisuus** ovat perusta, jolla yhteinen työ toteutuu."*

LÄHDE: HYVINVOINNIN, TERVEYDEN JA TURVALLISUUDEN PERIAATEPÄÄTÖS 2030

KYMENLAAKSON YHTEISET PAINOPISTEET HYTE-TYÖSSÄ

Kymenlaakson asukkailla on mahdollisuus:

- 1) elää päihteetöntä elämää ja saada tukea siihen
- 2) terveellisiin elintapoihin ja hyvään mielenterveyteen
- 3) elää turvallista arkea terveellisessä ympäristössä
- 4) merkitykselliseen elämään

KYMENLAAKSON TOIMINTAYMPÄRISTÖ

Kymenlaaksolle on ominaista valtion toimijoiden vahva läsnäolo maakunnassa:

- Poliisi
- Ely- keskus
- AVI
- Rajavartiolaitos (raja- ja merivartiostot)
- Tulli
- Puolustusvoimat

Alueelle ominaisia erityispiirteitä ovat mm:

- Suomen, EU:n ja Naton välinen maa- ja meriraja Venäjän kanssa
- Runsas raskasliikenteen määrä
- Satamat ja ratapihat
- Vesistöä ja saaristoa
- Runsaasti pientaloja ja kesämökkejä
- Matala koulutustaso
- Ikääntyvä väestö
- Runsas päihteiden käyttö
- Korkea työttömyys ja työvoiman saatavuuden ongelmat

NÄIN KYMENLAAKSON ARJEN TURVALLISUUSOHJELMA SYNTYI

- Kymenlaakson alueellinen hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen suunnitelma on tehty vuosille 2020–2025. Sen alatavoitteiden etenemistä seurataan alueellisissa painopisteiden mukaisissa työryhmissä. Painopisteiden tavoitteiden saavuttamiseksi on valittu keskeisimmät indikaattorit ja vuotuiset toimenpiteet. Etenemisestä raportoidaan vuosittain aluevaltuustolle ja kunnille.
- Arjen turvallisuusohjelma kiinnittyy alueellisen hyvinvointisuunnitelman mukaan ”Kymenlaakson asukkailla on mahdollisuus elää turvallista arkea terveellisessä ympäristössä”- painopisteen toimenpiteisiin.
- Se on osa valtioneuvoston hyvinvoinnin, terveyden ja turvallisuuden periaatepäätöksen 2021- 2030 ja sen toimeenpanosuunnitelman toteuttamista Kymenlaaksossa.
- Se perustuu paikallisen ja alueellisen turvallisuussuunnittelun kansallisiin linjauksiin, sisäisen turvallisuuden selonteon toimenpiteisiin, valtioneuvoston hyvinvoinnin, terveyden ja turvallisuuden periaatepäätökseen 2030 ja sen toimeenpanosuunnitelmaan, Kymenlaakson kansalliseen riskiarvioon 2023, Petteri Orpon hallitusohjelmaan ja Kymenlaakson laajaan arjen turvallisuuden kertomusosaan 2022. (LIITTEENÄ)
- Turvallisuusohjelman kertomusosa 2022 on koottu osana ohjelmatyötä ensimmäisessä Kymen turvan nimeämässä työryhmässä syksyn 2022 aikana.
- Kertomusosa 2022 on hyväksytty Kymen turvan kokouksessa 2/2023.
- Kymen Turvan nimeämä laajempi työryhmä on valmistellut Kymenlaakson alueellisen arjen turvallisuusohjelman 2022 valmistuneen kertomusosan pohjalta.
- Kertomusosassa on esitelty laajasti eri ohjelmat ja strategiat, joihin Kymenlaakson alueellinen arjen turvallisuusohjelma nojaa.
- Kertomusosa 2022 on tämän ohjelman liitteenä.
- Lähdeluettelosta löytyy em. keskeiset asiakirjat, joihin ohjelma perustuu.

ARJENTURVALLISUUSOHJELMAN TAVOITTEET KYMENLAAKSOSSA

1. TAPATURMIEN JA LÄHISUHDENVÄKIVALLAN EHKÄISY
2. SYRJÄYTYMISEN EHKÄISY
3. TURVALLINEN ELINYMPÄRISTÖ

TAVOITE 1. TAPATURMIEN JA LÄHISUHDEVÄKIVALLAN EHKÄISY

Kymenlaakson alueellisessa hyvinvointisuunnitelmassa on tavoitteeksi nostettu sekä tapaturmien, että lähisuhdeväkivallan ehkäisy. Aihe nousee tarkasteluun kansallisen koti- ja vapaa-ajan tapaturmien ehkäisyohjelman 2020–2030 kautta, sekä kansallisen väkivallaton lapsuus toimenpideohjelman 2020–2025 tavoitteista. Molemmat ohjelmat on osaltaan johdettu paikallisen ja alueellisen turvallisuussuunnittelun kansallisista linjauksista.

Valmistelutyön alettua voimassa oli Marinin hallitusohjelman mukainen kansallinen naisiin kohdistuvan väkivallan torjuntaohjelma 2020–2023, jonka perusteella AVI ja THL valmisti kuntiin ja hyvinvointialueille ohjeet lähisuhdeväkivallan ehkäisyn koordinoinnista. Oron hallitusohjelmassa on kirjauksia lähisuhdeväkivallan torjuntatyön jatkamisesta niin, että työ kohdentuisi myös poikiin ja miehiin. Myös palokuolemien ennaltaehkäisy nousee Orpon hallitusohjelman tavoitteista.

Ohjelmaan valitut indikaattorit perustuvat THL:n ja Kuntaliiton laatimiin kansallisiin vähimmäisseurantaindikaattoreihin, joita alueellisesti tulee seurata. Punaisella merkityt indikaattorit kuvaavat negatiivista vertailua valtakunnan tasoon ja vireällä merkityt indikaattorit kuvaavat positiivista vertailua valtakunnan tasoon. Osa indikaattoreista ei ole vertailuindikaattoreita ja ne on esitetty sinisellä. Ohjelmassa esitetään arjen turvallisuutta parantavia eri tasoisia toimenpiteitä, joita edistetään laajasti myös muilla foorumeilla.

VALITUT INDIKAATTORIT JA LÄHTÖTASO

TAPATURMAT

Koti- ja vapaa-ajan tapaturmiin liittyvät hoitojaksot 10 000 asukasta kohden (Sotkanet)

Kymenlaakson hyvinvointialue 115,0

Koko maa 137,8

Kuolleisuus tapaturmisiin kaatumisiin ja putoamisiin/ 100 00 asukasta kohden (2021)

Kymenlaakson hyvinvointialue 28,4

Koko maa 22,2

Palokuolemat Kymenlaaksossa vs. koko maa

2021 Kymenlaakso 0

2021 Koko maa 24

2022 Kymenlaakso 3

2022 Koko maa 26

Pientalon paloturvallisuuden itsearviointi (vastaus %)

2021 99%

2022 96%

Merivartioston ensivastetehtävät (sairaahan kuljetus)

35 kpl 10/2023

LÄHISUHDEVÄKIVALTA

Fyysistä tai henkistä lähisuhdeväkivaltaa kokeneiden osuus %
(Sotkanet)

Kymenlaakson hyvinvointialue 7,3%

Koko maa 6,8%

Kokenut vanhempien tai muiden huoltapitävien aikuisten
fyysistä väkivaltaa vuoden aikana, % 4. ja 5. luokan oppilaista

Kymenlaakson hyvinvointialue 15,6%

Koko maa 15,8%

Rikosuhripalvelut + poliisi tilastot (PolStat)

Koko Kaakko 93 kpl

TOIMENPITEET JOITA EDISTÄMME YHDESSÄ

TAPATURMIEN EHKÄISY:

- Kaatumisseula-toimintaa kehitetään edelleen maakunnan alueella yhteistyössä hyvinvointialueen, kuntien ja kolmannen sektorin toimijoiden kanssa.
- Jalkakäytävien ja pyöräteiden talvikunnossapidosta huolehditaan tapaturmien ehkäisemiseksi.
- Jatketaan pelastuslaitoksen pientalojen omavalvonnan ja omaehtoisen paloturvallisuuden jatkuvaa viestintää asukkaille.
- Esteettömyyskartoituksia tehdään jokaisessa kunnassa 2024-2025.

LÄHISUHDEVÄKIVALLAN EHKÄISY:

- Hyvinvointialueella on 9/2023 aloittanut työnsä AVI:n ja THL:n ohjauksen mukaisesti lähi- ja perheväkivaltatyön ehkäisyn hankekoordinaattori.
- Kymenlaaksossa saadaan em. ehkäisevän työn rakenteet kuntoon vuoden 2024 loppuun mennessä (Kunnat, HVA, kolmassektori, poliisi ja muut viranomaiset).
- Koordinaattorin työ ja rakenteet ovat hyvinvointialueella vakiintuneet vuoden 2025 loppuun mennessä.
- Alueen kaikki kunnat nimeävät lähisuhdeväkivallan ehkäisystä vastaavan tahon vuoden 2025 loppuun mennessä.
- Perhekeskusvetoisesti valmistuva huoltajille suunnattu turvallisuusopas jalkautetaan osaksi hyvinvointialueen, kuntien, järjestöjen, poliisin, pelastuslaitoksen ja merivartioston toimintaan.

TAVOITE 2. SYRJÄYTYMISEN EHKÄISY

Kymenlaakson hyvinvointisuunnitelman tavoitteeksi on asetettu syrjäytymisen ehkäisy. Myös valtioneuvoston hyvinvoinnin, terveyden ja turvallisuuden toimeenpanosuunnitelma vuoteen 2030 nostaa keskiöön syrjäytymisen ja eriarvoistumisen yhtenä kansallisena turvallisuusriskinä. THL:n mukaan turvallisuutta voi edistää mm. ehkäisemällä syrjäytymistä, päihdehaittoja ja rikollisuutta, sekä parantamalla osallisuutta, nostamalla koulutustasoja ja kehittämällä työllisyyttä. Koulutuksen ja työperäisen maahanmuuton tiekartassa 2035 kerrotaan, että Suomen hidastuva väestönkasvu, nopeasti vanheneva väestörakenne ja työikäisen väestön väheneminen aiheuttavat haastetta huoltosuhteelle, työvoiman saatavuudelle ja kestävyysvajeen taittamiselle. Myös Kymenlaaksossa väestö vanhenee ja työikäinen väestö vähenee. Tiekartan tavoitteena on, että TE-palveluiden siirtyessä valtiolta kuntiin on varmistettava kaikilla alueilla koulutus- ja työperäisen maahanmuuton edistämistoimet osana uudistusta. Tiekartan mukaan eniten työpaikkoja avautuu vuoteen 2035 mennessä sosiaali- ja terveyspalveluissa, koulutuksessa, maa- ja vesirakentamisessa ja kiinteistöalalla.

Syrjäytyminen nousee esille myös paikallisen ja alueellisen turvallisuussuunnittelun kansallisista linjauksista. Sen mukaan turvallisuutta vahvistetaan mm. torjumalla nuorisorikollisuutta, edistämällä hyviä väestösuhteita ja ehkäisemällä päihteistä johtuvia turvallisuushaittoja. Euroopan talous- ja sosiaalikomitean mukaan asunnottomuus on äärimmäisen syrjäytymisen muoto ja sitä tulee kaikissa EU-maissa ehkäistä. Orpon hallitusohjelmaan on kirjattu tavoitteeksi poistaa pitkäaikaisasunnottomuus vuoteen 2027 mennessä.

Kymenlaakson turvallisuusohjelman kertomusosan 2022 valmisteluprosessin yhteydessä nousi esiin tilannekuva siitä, että päihteet ja mielenterveyssyyt vaikuttavat vahvasti Kymenlaaksossa turvallisuustilanteeseen. Näiltä osin valitut indikaattorit perustuvat kansalliseen päihde- ja riippuvuusstrategian 2020–2030, kansallisen mielenterveysstrategian 2020–2030 ja kansalliseen itsemurhien ehkäisyohjelman 2020-2030 seurattaviin indikaattoreihin.

Ohjelmaan valitut indikaattorit perustuvat THL:n ja Kuntaliiton laatimiin kansallisiin vähimmäisseurantaindikaattoreihin, joita alueellisesti tulee seurata. Punaisella merkityt indikaattorit kuvaavat negatiivista vertailua valtakunnan tasoon ja vireällä merkityt indikaattorit kuvaavat positiivista vertailua valtakunnan tasoon. Ohjelmassa esitetään arjen turvallisuutta parantavia eri tasoisia toimenpiteitä, joita edistetään laajasti myös muilla foorumeilla.

VALITUT INDIKAATTORIT JA LÄHTÖTASO

TOIMEENTULO, TYÖLLISYYS, KOULUTUSTASO, KÖYHYYS

Syrjäytymisriskissä (ei työssä, ei opiskele, ei ole varusmiespalvelussa) olevat 18-24 v, % vastaavan ikäisistä

v. 2021: **Kymenlaakson hyvinvointialue 21 %**

koko maa 15,4 %

Vaikeasti työllistyvät, rakennetyöttömyys, % 15-64-vuotiaista

v. 2022: **Kymenlaakson hyvinvointialue 5,6 %**

koko maa 4,5 %

Toimeentulotukea saaneet lapsiperheet, % lapsiperheistä

v. 2022: **Kymenlaakson hyvinvointialue 9,1 %**

koko maa 8,7 %

Koulutuksen ulkopuolelle jääneet 17 – 24 -vuotiaat, % vastaavan ikäisestä väestöstä (Sotkanet)

v. 2021: **Kymenlaakson hyvinvointialue 10,8 %**

koko maa 7,9 %

Koulutustasomittain (Sotkanet) Indikaattori ilmaisee väestön koulutustason, joka on mitattu laskemalla perusasteen jälkeen suoritettujen korkeimman koulutuksen keskimääräinen pituus henkeä kohti. Väestön koulutustasoa osoittava mittain kuvaa väestöryhmän koulutustasoa koulutuspuiteolosuhteilla. Esimerkiksi koulutustasoluku 246 osoittaa, että teoreettinen koulutusaika henkeä kohti on 2,5 vuotta peruskoulun suorittamisen jälkeen.

v. 2021:

Kymenlaakson hyvinvointialue 337,8

koko maa 388,3

Pysyvä asunnottomuustyöryhmä tai asiasta vastaava muu työryhmä toimii kunnassa

Kouvola

Kotka

Hamina

Pyhtää

Virolahti

Miehikkälä

VALITUT INDIKAATTORIT JA LÄHTÖTASO

PÄIHTEET JA MIELENTERVEYS

Alkoholia liikaa käyttävien osuus, (AUDIT-C) %, 20 vuotta täyttäneistä v.2022:

Kymenlaakson hyvinvointialue 33,7 %

Koko maa 29,8 %

Tosi humalassa vähintään kerran kuukaudessa, % 8. ja 9. lk:n oppilaista (THL kouluterveyskysely v. 2023)

Kymenlaakson hyvinvointialue 12,1 %

Koko maa 8,8 %

Itsemurhakuolleisuus 100 000 asukasta kohden v. 2021

Kymenlaakson hyvinvointialue 11,2

Koko maa 13,5

Päihtymysperusteiset kiinniotot Kaakkois-Suomessa

Vuonna 2022

517 kpl

10/ 2023

401 kpl

Kokeillut laittomia huumeita ainakin kerran, % lukion 1. ja 2. vuoden opiskelijoista

Kymenlaakson hyvinvointialue 10,5%

Koko maa 11,5%

Mielenterveyden ja käyttäytymisen häiriöiden vuoksi työkyvyttömyyseläkettä saavat 18-34 -vuotiaat, % vastaavan ikäisestä väestöstä (Sotkanet) v. 2022

Kymenlaakson hyvinvointialue 1,9 %

Koko maa 1,1 %

Kokenut vahvaa positiivista mielensterveyttä viimeisen kahden viikon aikana, % 8. ja 9. luokan oppilaista, AOL 1. ja 2. vuoden opiskelijoista, lukion 1. ja 2. vuoden opiskelijoista (THL kouluterveyskysely v.2023)

8.-9.lk Kymenlaakson hyvinvointialue 21,1 %, koko maa 22,5 %

AOL 1.-2.lk Kymenlaakson hyvinvointialue 23,2 %, koko maa 25,0 %

Lukio 1.-2.lk Kymenlaakson hyvinvointialue 25,3 %, koko maa 25,3 %

Positiivinen mielensterveys (SWEMWBS) -mittarin pistemäärä asteikolla 7-35p (keskiarvo), % 20 vuotta täyttäneistä v. 2022

Kymenlaakson hyvinvointialue 23,3

Koko maa 23,5

Kohtalainen tai vaikea ahdistuneisuus, % lukion 1. ja 2. vuoden opiskelijoista (THL kouluterveyskysely 2023)

Kymenlaakson hyvinvointialue 20,5%

Koko maa 21,1%

TOIMENPITEET JOITA EDISTÄMME YHDESSÄ

TOIMEENTULO, TYÖLLISYYS JA KOULUTUSTASO

- TE24 siirto kunnille etenee aikataulussa sekä Etelä-Kymenlaaksossa, että Kouvolassa.
- Kymenlaakson työllisyysohjelman tavoitteita toteutetaan ja seurataan kaikissa kunnissa.
- TE24 uudistuksessa kiinnitetään huomiota monialaisten palveluiden kehittämiseen yhteistyössä kuntien, hyvinvointialueen ja muiden toimijoiden kanssa.
- Koulutuksen ja työperäisen maahanmuuton edistämisen yhteiset tavoitteet on käytössä koko maakunnassa.
- Kymenlaakson kaikissa kunnissa toimii pysyvä asunnottomuustyöryhmä tai asunnottomuuden hoito ja asumisneuvonnan palvelut otetaan osaksi jotain muuta hyvinvoinnin edistämisen työryhmää.

PÄIHTEET JA MIELENTERVEYS

- 2023 lokakuussa päivitetyt ”päihteet puheeksi-kortit” jalkautetaan osaksi kuntien, poliisin, hyvinvointialueen ja järjestöjen toimintaa vuoden 2024 aikana.
- THL:n PAKKA-työtä toteutetaan osana kuntien ja hyvinvointialueen ehkäisevää päihdetyötä esim. päihdetilannekysely toteutetaan kaikissa kunnissa yhtä aikaa joka toinen vuosi (toteutettu 2023).
- THL:n maakunnallisen päihdetilannekyselyn tuloksia hyödynnetään paikallisessa ja maakunnallisessa turvallisuussuunnittelussa
- Alueellisen ehkäisevän päihdetyöstä vastaava toimihenkilö on aloittanut työt 10/2022 ja alueellisen ehkäisevän päihdetyön rakenteet saadaan hyvinvointialueella kuntoon vuoden 2024 aikana.
- Koordinaattorin työ ja rakenteet ovat hyvinvointialueella vakiintuneet vuoden 2025 loppuun mennessä.

TAVOITE 3. TURVALLINEN ELINYMPÄRISTÖ

Kymenlaakson alueellisesta hyvinvointisuunnitelmasta nousee tavoitteeksi ympäristöterveyden edistäminen. Kymenlaakson turvallisuussuunnitelman kertomusosatyössä ja alueellisen turvallisuusohjelman valmistelutyössä nousi tarve laajentaa tavoitetta turvallisen elinympäristön sateenvarjon alle. Siinä on huomioitu kansallisen riksiarvion mukaan mm. sijaintimme ja laajamittaiseen maahantuloon varautuminen. Globaaleista uhista valikoitui ilmaston muuttuminen ja siihen varautuminen.

Osallisuus liitetään vahvasti ihmisten hyvinvointiin ja turvallisuuteen. Tätä korostetaan muun muassa kansallisessa hyvinvoinnin, terveyden ja turvallisuuden toimeenpanosuunnitelmassa. Elinympäristöosioon on nostettu mukaan myös Kaakkois-Suomen liikenneturvallisuussuunnitelman tavoitteita sekä Orpon hallitusohjelman tavoitteita liittyen nuorisoriikollisuuden, kouluväkivallan ja katuväkivallan torjuntaan.

Turvallisuusohjelman valmisteluprosessin aikana maailman tilanne on muuttunut kokoajan ja erilaiset hybridiuhat ovat tulleet ajankohtaisemmiksi, joten prosessin valmistelussa päätettiin liittää myös hybridivaikuttamiseen liittyvä verkko- ja digiturvallisuus arjen tasolla osaksi tätä ohjelmaa. Huijausmäärät nousivat reippaasti vuoden 2023 ensimmäisellä puoliskolla. Pankit saivat tammi-kesäkuussa koko maassa estettyä ja palautettua uhreille 15,9 miljoonaa euroa. Vuotta aiemmin määrä oli 6,7 miljoonaa. Asiakkaat menettivät huijareille 19,8 miljoonaa euroa. Vuotta aiemmin määrä oli 10,8 miljoonaa. Huijauksien kokonaismäärä oli siis 35,7 miljoonaa euroa. (Finanssialan keskusliitto) Myös rahapelaaminen verkossa on yleistynyt tarjonnan lisääntyessä. Arjen turvallisuuden kannalta on tärkeintä lisätä tietoa ja varautumista verkkohuijauksiin liittyen.

Pandemiat jätettiin tästä ohjelmasta pois, koska niitä käsitellään laajasti kansallisessa riskiarviossa ja viranomaisilla, kunnilla, hyvinvointialueella ja kansalaisilla on tuoreessa lähimuistissa miten sellaiseen varaudutaan ja miten sellaisissa tilanteissa toimitaan.

Ohjelmaan valitut indikaattorit perustuvat THL:n ja Kuntaliiton laatimiin kansallisiin vähimmäisseuranta-indikaattoreihin, joita alueellisesti tulee seurata. Punaisella merkityt indikaattorit kuvaavat negatiivista vertailua valtakunnan tasoon ja vireällä merkityt indikaattorit kuvaavat positiivista vertailua valtakunnan tasoon. Osa indikaattoreista ei ole vertailuindikaattoreita ja ne on esitetty sinisellä. Ohjelmassa esitetään arjen turvallisuutta parantavia eri tasoisia toimenpiteitä, joita edistetään laajasti myös muilla foorumeilla.

VALITUT INDIKAATTORIT JA LÄHTÖTASO

ELINYMPÄRISTÖ JA ILMASTO

Käyttöpaikkojen lukumäärä v. 2022, joilla sähkömarkkinalain (588/2013) 51 § mukainen toimitusvarmuustaso ei ole täyttynyt” (asemakaava-alueella yli 6 h kestäneet katkot käyttöpaikoittain, asemakaava-alueen ulkopuolella yli 36 h kestäneet katkot käyttöpaikoittain).

- KSS Energia 0 kp
- Kymenlaakson Sähköverkko 17 kp
- Haminan Sähköverkko 0 kp

Rankkasadepäivien määrä vuodessa (sadekertymä yli 20 mm/vrk) vuonna 2022:

- Kotka (Rankki) 1 pv
- Kouvola (Anjala) 1 pv
- Pyhtää (lentokenttä) 1 pv

Hellepäivien määrä vuodessa (vuorokauden ylin lämpötila yli 25 C) vuonna 2022:

- Kotka (Rankki) 12 pv
- Kouvola (Anjala) 30 pv
- Pyhtää (lentokenttä) 23 pv

Kovien pakkaspäivien määrä vuodessa (vuorokauden alin lämpötila alle 15 C) vuonna 2022:

- Kotka (Rankki) 2 pv
- Kouvola (Anjala) 10 pv
- Pyhtää (lentokenttä) 11 pv

LIIKENNEYMPÄRISTÖ

Kuolleet ja vakavasti loukkaantuneet tieliikenteessä

Kuolleet (2022) 11 kpl

Vakavasti loukkaantuneet (2021) 13 kpl

Rajatarkastukset Vaalimaan raja-asemalla

12/2022

859892 kpl

09/2023

692215 kpl

Meripelastustehtävät (Merivartiosto)

70 kpl 10/2023

Poliisin tietoon tulleet rattijuopumustapaukset / 1 000 asukasta (2022)

Kymenlaakson hyvinvointialue 3,9

Koko maa 2,9

Poliisin tietoon tulleet liikenneturvallisuuden vaarantamiset ja liikennesrikkomukset / 100 asukasta (2022)

Kymenlaakson hyvinvointialue 16,5

Koko maa 14,7

VALITUT IRDIKAATTORIT JA LÄHTÖTASO

VÄKIVALLAN JA RIKOLLISUUDEN UHKA

Poliisin tietoon tulleet omaisuusrikokset / 1000 asukasta (2022)

Kymenlaakson hyvinvointialue 41,2

Koko maa 41,2

Poliisin tietoon tulleet henkeen ja terveyteen kohdistuneet rikokset / 1000 asukasta (2022)

Kymenlaakson hyvinvointialue 6,4

Koko maa 7,4

Päihteiden vaikutuksen alaisina tehdyistä väkivaltarikoksista syyllisiksi epäillyt / 1 000 asukasta (2022)

Kymenlaakson hyvinvointialue 1,3

Koko maa 1,6

Henkeen ja terveyteen kohdistuneet rikokset, tekijä alle 15 vuotias (2022)

Kaakkois-Suomi 108 kpl

Koulukiusattuna vähintään kerran viikossa 8.-9-luokat (THL:N kouluterveyskysely 2023)

Kymenlaakson hyvinvointialue 8,9%

Koko maa 7,9%

Osallistunut koulukiusaamiseen 8.-9.-luokat

Kymenlaakson hyvinvointialue 4,3%

Koko maa 3,8%

VALITUT INDIKAATTORIT JA LÄHTÖTASO

HYBRIDIVAIKUTTAMINEN

Laittomat rajanylitykset

12/2022

25 hlöä, 18 tapausta

10/2023

16 hlöä, 13 tapausta

Vastaanottojärjestelmässä olevien henkilöiden määrä (Migrin tilannekeskus, saa viikoittaiset luvut)

Yhteensä 1271 vastaanottojärjestelmässä olevaa henkilöä (10/2023) joista 1078 on ukrainalaista (tilapäisen suojelun tarve) ja 193 turvapaikanhakijaa.

DIGITURVALLISUUS

Pelannut rahapelejä viimeisen 12 kk:n aikana

Vuonna 2019, seuraava tulos 2023-2024

Kymenlaakso 85,5%

Koko maa 78,4%

Digitukea (DVV) antavat toimijat Kymenlaaksossa 51 kpl

TOIMENPITEET JOITA EDISTÄMME YHDESSÄ

ELINYMPÄRISTÖN TURVALLISUUS SEKÄ VÄKIVALLAN JA RIKOLLISUUDEN UHKA:

- Pyritään varmistamaan sähkön jakeluvarmuus kaikissa olosuhteissa (kuntien omistajaohjaus)
- Parannetaan katuturvallisuutta valaistusta ja valvontatekniikkaa kehittämällä (kunnat ja Ely)
- Varaudutaan ilmaston muuttumiseen (esim. varautumissuunnitelmat, kiinteistöstrategiat, asuntopolitiikka, ikäihmisten palveluasuminen)
- Toteutetaan maakunnallinen turvallisuuskysely, jonka tuloksia hyödynnetään seuraavan arjen turvallisuusohjelman valmistelussa
- Edistetään maakunnassa lainvastaisten tekojen mallin käyttöönottoa hallitusohjelman tavoitteiden mukaisesti yhteistyössä Ankkuri-poliisin, hyvinvointialueen ja kuntien kanssa
- Toteutetaan yhdessä Kymenlaakson kylien kanssa kysely kyläturvallisuudesta ja autetaan tarvittaessa kyliä parantamaan kyläturvallisuutta (koulutukset yms.)
- Kehitetään osallisuustyön menetelmiä aktiivisesti kunnissa ja hyvinvointialueella
- Otetaan asteittain kaikissa kunnissa käyttöön AVI:n lupalausuntomalli osaksi anniskelupaikkojen lupaprosessia (kuntien EPT, osallisuustyö, ympäristöterveys, turvallisuus yhteistyössä asukkaiden kanssa) 2025 vähintään puolet kunnista on mukana

LIKENNETURVALLISUUS:

- Kaakkois-Suomen liikenneturvallisuussuunnitelman mukaisia toimenpiteitä toteutetaan monialaisesti
- Rattijuopumusten ennaltaehkäisyyn tähtäävä moniammatillinen työryhmä aloittaa toimintansa vuoden 2024 alussa
- Ravintolayrittäjille kohdennetaan viestintää rattijuopumuksen ehkäisystä kaksi kertaa vuodessa (pikkujouluaika, kesälomakausi) Kaakkois-Suomen liikenneturvallisuussuunnitelman mukaisesti vuonna 2024-2025
- Kuntien omat liikenneturvallisuussuunnitelmat on päivitetty vuoden 2025 loppuun mennessä

TOIMENPITEET JOITA EDISTÄMME YHDESSÄ

HYBRIDIVAIKUTTAMINEN

- Tunnistetaan paremmin hybridivaikuttamisen keinoja sekä arjen toiminnoissa, että yritysryhmissä. Järjestetään näistä aiheista koulutuksia.
- Laajamittainen maahantulo ja kasvavaan turvapaikanhakuun varautuminen on otettu painopisteeksi Kymen Turvan työssä. Kymen turva vastaa tähän liittyvästä kehittämistyöstä yhdessä kuntien ja viranomaisten kanssa. Kunnissa varaudutaan majoitustilojen ja perusopetuksen järjestämiseen nopealla aikataululla tilanteen niin vaatiessa. Asia on huomioitu kaikkien kuntien varautumissuunnitelmissa.
- Kuntien valmiussuunnitelmat on päivitetty vuoden 2025 loppuun mennessä kaikissa Kymenlaakson kunnissa ja niistä viestitään aktiivisesti asukkaille.

DIGITURVALLISUUS

- Kehitetään edelleen digitukea (DVV) maakunnassa ja kunnissa.
- Lisätään käytännön digitukityötä tekevien osaamista digiturvallisuuden ja hybridivaikuttamisen osalta koulutuksen avulla.
- Opastetaan asukkaita tekemään rikosilmoitus matalalla kynnyksellä, jos on epäily siitä, että on joutunut verkkorikoksen uhriksi.
- Opitaan yhdessä parempaa varautumista. Tehostetaan viestintää ja tiedottamista verkko- ja digiturvallisuudesta maakunnan asukkaille ja yrityksille.

KUNTAKORTIT

Jokaiselle kunnalle on koottu oma kuntakortti osaksi arjen turvallisuusohjelmaa. Kukin kunta voi hyödyntää kuntakortteja osana omaa hyvinvointi- ja turvallisuussuunnittelua valitsemallaan tavalla. Kuntakortteihin on koottu yhdenmukaisesti perusindikaattorit jokaisen kunnan osalta. Indikaattorien määrää tai sisältöjä voi laajentaa kunnan tarpeen mukaan. Perusindikaattorit päivitetään vuosittain arjen turvallisuusohjelman seurannan ja raportoinnin yhteydessä. Päivitetyt kuntakortit löytyvät ohjelman liitteistä.

OHJELMAN RAPORTTOINTI JA SEURANTA

Kymen Turva valitsee alueellisen arjen turvallisuustyöryhmän, jonka tehtävänä on seurata ohjelmaan liittyvien indikaattoreiden tuloksia ja ohjelman toimenpiteiden toteutumista vähintään puolivuositain.

Raportointi tapahtuu kerran vuodessa Kymen Turvalle josta raportti annetaan tiedoksi hyvinvointialueelle ja kuntiin.

Viranomaiset, kunnat ja hyvinvointialue voivat hyödyntää raporttia oman turvallisuus- ja hyvinvointityönsä suunnittelussa, sekä resursoinnissa.

Ensimmäinen raportointi vuodelta 2024 tapahtuu vuoden 2025 alussa. Samassa yhteydessä voidaan tarkentaa ohjelman tavoitteita tarvittaessa.

LÄHTEET:

Turvallisuutta kaikkialla. - paikallisen ja alueellisen turvallisuussuunnittelun kansalliset linjaukset:

https://julkaisut.valtioneuvosto.fi/bitstream/handle/10024/161278/SM_2_2019_Turvallisuutta%20kaikkialla.pdf

Valtioneuvoston hyvinvoinnin, terveyden ja turvallisuuden periaatepäätös 2030:

<https://julkaisut.valtioneuvosto.fi/handle/10024/162913>

Em. toimeenpanosuunnitelma:

<https://julkaisut.valtioneuvosto.fi/handle/10024/163021>

Kansallinen riskiarvio 2023, Kymenlaakso:

https://pelastustoimi.fi/documents/25266713/150832949/Kymenlaakso_alueellinen_riskiarvio_2023.pdf/f0376946-7b8b-e7df-de31-a5d13f208507/Kymenlaakso_alueellinen_riskiarvio_2023.pdf?t=1681729338133

Petteri Orpon hallitusohjelma:

<https://valtioneuvosto.fi/hallitukset/hallitusohjelma#/>

LIITTEET:

Kymenlaakson arjen turvallisuusohjelman kertomusosa 2022

Kymenlaakson kuntien arjen turvallisuuden kuntakortit

- Hamina
- Kotka
- Kouvola
- Miehikkälä
- Pyhtää
- Virolahti

Poliisin tilastot

YHTEISTYÖSSÄ KYMEN TURVAN KANSSA:

Kouvola

